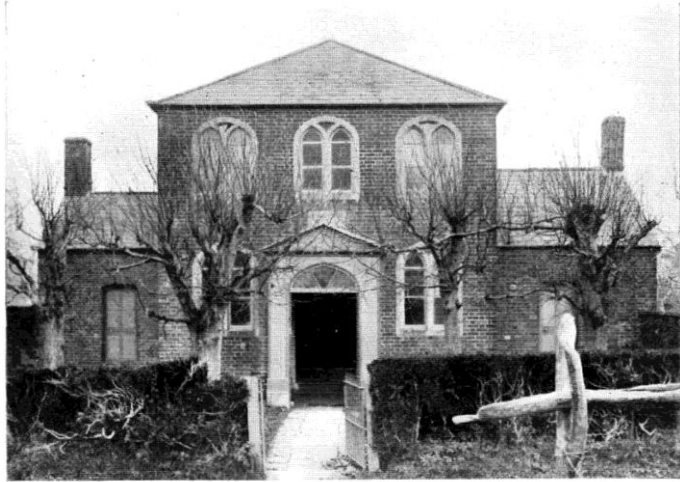
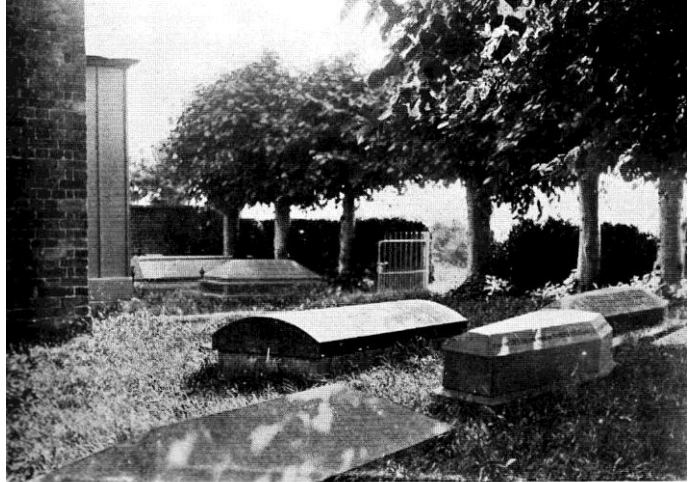

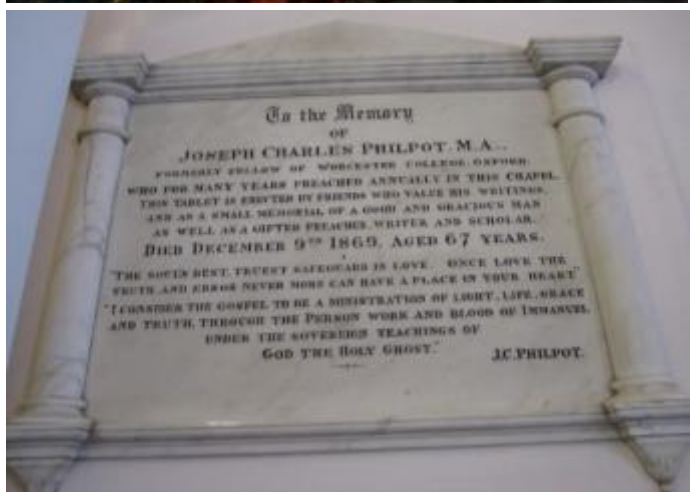
Boer Wild en zijn gezin (?-1837) Boer in omgeving Allington

ALLINGTON CHAPEL
(In Winter).

ALLINGTON GRAVEYARD
(In Summer).

Door J.C. Philpot, overgenomen uit Metgezel

Hij zal ons geleiden tot den dood toe (Ps. 48:15)

Voorwoord

Onmiddellijk na zijn afscheiding van de kerk van Engeland in 1835, werd J.C. Philpot nauw verbonden aan de kleine kerk te Allington. Dit was een prachtig gehucht gelegen in de vallei van Pewsey, niet ver van Devizes, Wiltshire.

In 'The Seceders' staat veel geschreven over Allington. Zowel de kleine kapel zelf als de mensen die daar de diensten bijwoonden, worden uitvoerig beschreven. Een bijna fotografisch verslag wordt gedaan van de diensten toen Philpot er preekte.

Ook nu komen er nog veel bezoekers naar Allington, zelfs uit Holland. Niet alleen de kapel wordt met interesse bekeken, maar ook de kleine begraafplaats, 'Gods akker', waar enkele uitnemende kinderen van God begraven liggen. Onder dezen is er een voor wie J.C. Philpot wel een bijzondere liefde en achting had, namelijk 'Farmer Wild' (boer Wild), zoals hij bekend stond. Hij stierf in 1837.

Dit prachtig geschreven verslag is van de hand van J.C. Philpot zelf:

Levensschets

Farmer Wild, zo werd hij in het algemeen genoemd en daarom zal ik hem ook zo noemen, omdat hij vanwege zijn manieren en verschijning veel weg had van de gewone, eenvoudige Engelse boer. Hij was iemand die nog echt goed ouderwets was: van nature bijzonder eerlijk, recht door zee, sober en ijverig. En dat zelfs voordat hij door genade geroepen werd. Aan zijn vrouw, met wie hij in 1805 getrouwd was, had hij ook een degelijke, goede echtgenote. Zij was een vrouw met een groot natuurlijk verstand. Niet wat beschouwd wordt als beschaafd of ontwikkeld, maar zij kon de zaken met grote schrandtheid waarnemen en was een zeer ijverige en voorzichtige huishoudster. Zij was in feite, net als haar man, echt een goede ouderwetse boerenvrouw. Hoewel zij geen piano kon spelen of landschappen kon schilderen en een slecht cijfer gehaald zou hebben voor geschiedenis of aardrijkskunde, kon zij toch boter en kaas maken, de hennen laten broeden, het pluimvee voeren, de eieren rapen, haar kinderen wassen en aankleden, terwijl zij alle bezigheden in de kamer, de keuken en op de boerderij nauwlettend in de gaten hield. Zodoende gingen zij al worstelend en zwoegend voort om zich van hun levensonderhoud te voorzien, zonder gedachten aan God of godzaligheid, totdat de bestemde tijd aanbrak waarin de Heere Zijn werk der genade in hun zielen aanving.

Nu ik de kleine levensbeschrijving van haar voor me heb, lijkt het erop dat de Heere eerst in de ziel van mevrouw Wild gewerkt heeft. In die levensbeschrijving vertelt zij aan haar dochter over enkele van haar gevoelens omtrent het jaar 1809 (haar dochter heeft op verschillende momenten aantekeningen gemaakt van hun gesprekken, zonder dat zij het wist). Uit deze aantekeningen haal ik het volgende aan:

'Ik was bang voor de dood en werkte hard om zalig te worden. Ik hoopte de hel te ontvluchten en de hemel te verdienen door mijn goede werken, omdat ik geen andere weg wist waardoor zondaren gered konden worden van de toekomstige toom. Ik had de minste kennis niet van Gods reddingsplan voor arme zondaren, omdat ik de leer van Gods genade zelfs niet één keer heb horen preken of bespreken. Ik herinner mij van die tijd dat ik veel meer macht over mezelf scheen te hebben dan na die tijd. Ik deed mijn oorbellen uit, krulde mijn haar niet meer en deed nog veel andere dingen. Ik was bang om mijn wereldse familieleden en burens te bezoeken.

Vaak onthield ik mijzelf een stuk vlees voor het middageten, opdat ik dat aan een van mijn arme burenen kon geven van wie ik dacht dat zij God vreesden. In die tijd las ik veel in een boek, getiteld 'De gehele plicht van de mens', een boek dat mij bij tijden bijna krankzinnig maakte. Steeds schoot ik tekort in het vervullen van de eisen van dat boek.'

Terwijl zij zo zat te worstelen onder die zielesmart, werd er een zware, tijdelijke last op hen gelegd door de plotselinge stijging van de huur van de boerderij. Nadat zij er slechts vijfjaren gewoond hadden, werd de huur van £400 naar £700 per jaar verhoogd. Zij vertelt er het volgende van:

'Wij waren de eersten bij wie de huur verhoogd werd. Al onze burenen voorspelden onze ondergang. Wij waren zelf ook wanhopig met betrekking tot het betalen van de huur. Maar de gedachten aan mijn onsterfelijke ziel gingen al die drukkende aardse zaken te boven. Ik werd voortdurend zó achtervolgd door de vrees voor de dood.'

Rond deze tijd gaf een oude herder aan haar het hymnboek van dr. Watts, dat zij echter moest verbergen, anders zou haar man erachter komen. Deze herder was een goede man die, wanneer hij ook maar de mogelijkheid had, met haar sprak over de dingen van de eeuwigheid. Door middel van deze herder en een oude vrouw, die ook in het dorp woonde, werd zij ertoe bewogen om, tijdens de afwezigheid van haar man, op een zondag naar de kapel van de baptisten te Pewsey te gaan (in die tijd werd in het huis van de oude vrouw gepreekt). Zij beschrijft als volgt de gevoelens die zij had toen zij daar voor het eerst heen ging:

'De eerste keer dat ik het waagde om naar de kapel van Pewsey te gaan, was op een dag des Heeren, toen je vader en oom naar Chilton in Berkshire gegaan waren voor kerkelijke zaken. Dit deden zij om tijd te sparen op de weekdagen. De oude Sally G., de vrouw in wiens huis de preek gehouden werd, ging met me mee. Ik geloof niet dat ik mijn hoofd ook maar één keer opgeheven heb de hele tijd dat ik er was. Daarom heb ik niet gezien wie er waren, ik schaamde mij zó voor het volk en de kapel woning. Ik wist ook niet wat ik moest gaan zeggen wanneer mijn man thuis zou komen, want ik wist heel goed dat hij zeker zou willen weten waar ik tijdens zijn afwezigheid was geweest.'

'Toen hij thuiskwam, zei ik, om zijn vragen voor te zijn, waar ik geweest was tijdens zijn afwezigheid. Hij scheen er zich niet veel van aan te trekken. Hij lachte mij alleen uit. Toen beloofde ik hem dat, indien hij mij slechts af en toe zou laten gaan, ik een gehoorzame vrouw zou zijn met betrekking tot andere dingen. Zodoende ging ik soms met oude Sally naar de kapel op zondagavond, nadat ik 's morgens met je vader naar de kerk ging.'

Het duurde echter enkele maanden voordat ik een tweede keer ging. O, mijn trots was zo'n hindernis voor mij. En dan te denken hoe mijn familie het zou vinden dat ik mij voegde bij zo'n soort volk. Wat het ergste was: wat zou de vrouw van wie wij de boerderij huurden wel niet van mij denken? Zij was echt zo'n 'High Church' vrouw. Ook vreesde ik voor de predikant, want hij was een sterke tegenstander van die gemeente. Maar als er een onweersbui was, of als ik hoorde van iemand die plotseling gestorven was, of een ontijdige dood gestorven was, of wat dan ook voor een vreselijke gebeurtenis, dan werd ik weer achtervolgd door de vrees voor mijn eigen dood. Maar elke keer dat ik naar de kapel (van Pewsey) ging, werden mijn gevoelens in een of ander gedeelte van de preek beschreven. Daarom bleef ik van tijd tot tijd met de oude vrouw meegaan. Wij moesten twee mijlen lopen en mijn man kwam ons soms

weleens een eindje tegemoet. Oude Sally zei dan vaak tegen hem: ‘Wel, meneer, loop samen met uw vrouw en mij eens de hele weg mee. Dan kunt u zelf eens luisteren.’

Na een poos liep hij eens de hele weg mee naar de kerk. De predikant nam juist dezelfde tekst als waarover de predikant van de Staatskerk 's morgens gepreekt had: Doch wij prediken Christus, de Gekruisigde (1 Kor. 1:23). De predikant die de tekst verklaarde, was zeer begaafd. De Schriftuitleg was zó anders dan de wijze waarop de predikant van de Staatskerk de tekst verklaarde, dat mijn man ten volle overtuigd werd wie het bij het rechte eind had. Na afloop gaf hem dit de genegenheid om hier de diensten voortaan bij te wonen.’

Ik ben niet in staat om een verslag te geven van hoe het werk der genade begonnen was in de ziel van Farmer Wild; namelijk of hij nu gewonnen werd door de levenswandel van zijn vrouw (1 Petr. 3:1), of dat in de kapel een woord met overtuiging in zijn geweten gegrift werd. Maar in ieder geval werd hij daar een trouwe luisteraar en werd zeer verbonden aan de predikant. Nadat zij grote verachting en vervolging hadden moeten ondergaan vanwege het bij wonen van de diensten daar, vonden er enkele zeer pijnlijke gebeurtenissen plaats in de gemeente rond het jaar 1814. Ik wil daar nu niet verder op ingaan, maar die gebeurtenissen waren van dien aard, dat ze de gemeente een zeer slechte naam bezorgden en ook leed Farmer Wild een zwaar verlies van £300. Hij stond namelijk voor de predikant garant voor dat bedrag. Toen die betaald moest worden, was hij degene die het hele bedrag af moest lossen. Hiervan zegt zij:

‘Dit was werkelijk een zware beproeving voor ons. Wij hadden onze geliefde boerderij en ons jonge gezin. De spot en hoon die wij van onze burens en familie moesten verdragen, scheen bijna net zo zwaar te zijn als het verlies van het geld.’

Deze zware beproeving werd echter gebruikt tot hun geestelijke welzijn, want de eerdergenoemde herder had op een of andere wijze gehoord van Mr. Symons van Bristol. Deze man woonde en preekte toentertijd in een kleine kamer te Marlborough. Omdat de herder een goed gerucht gaf van zijn bediening en zij geheel afgesneden waren van de kerk te Pewsey door de pijnlijke omstandigheden waar ik al eerder naar heb verwezen, werden zij ertoe gebracht naar Marlborough te gaan om hem te horen. Ik heb haar horen spreken over de uitwerking die de bediening van Mr. Symons had op haar ziel. Al haar godsdienst werd in stukken gescheurd en zij werd ondersteboven gekeerd. Ik zal haar eigen woorden weergeven:

‘Vele malen deed hij mij roepend naar huis gaan, op een treurige wijze in stukken gesneden. Hij ontdeed mij van mijn eigengerechtigheid, zodat ik vaak heb gedacht dat ik hem niet weer wilde gaan beluisteren. Maar wanneer de zondag aanbrak, wilde ik weer gaan. Het was zoals de Joden vanouds, ten tijde van Samuil. Vele malen heb ik, terwijl hij de kansel beklom, vanbinnen gezegd: Is uw komst met vrede, of niet met vrede? (vgl. 1 Sam. 16:4).’

Zij was gewoon te zeggen dat zij nog nooit iemand zó de nadruk hoorde leggen op de praktijk van de godsdienst als Mr. Symons:

‘Vaak dacht ik aan hem en zijn preken als ik de boter voor de verkoop aan het wegen was of de eieren voor de markt aan het tellen was. Wanneer het volk van onze huiseigenares eieren bij ons bestelde, dacht ik eraan dat ik niet iets bij de prijs op moest doen, hoewel zij rijk waren en ons zo veel lieten betalen voor de boerderij. In waarheid had ik Mr. Symons lief en vreesde ik hem. Hij vertelde mij dat hij, vanwege de gevoelens die hij had wanneer hij ons huis

binnenkwam, er zeker van was dat er een zoon of dochter des vredes in het huis was, of beiden.’ Nadat zij kennis gemaakt hadden, bezocht Mr. Symons mevrouw Wild regelmatig. Soms zocht hij ze op te Stowell, zoals zij hierboven verhaalt. Daarom plaats ik nu een brief die hij aan hen geschreven heeft rond deze tijd. Ik denk dat deze brief zowel met vermaak als met profijt gelezen zal worden:

‘Geliefde meneer en mevrouw Wild,

Uw kleine mandje met inhoud is veilig aangekomen, waarvoor ik u vriendelijk wil bedanken. Omdat de Heere beloofd heeft Zijn volk te zegenen ‘in de mand’, kon ik die niet terugsturen voordat ik de Heere gesmeekt had om een zegen in die mand te leggen, namelijk hetgeen de ziel rijk maakt en Hij voegt er geen smart bij. In het algemeen ben ik niet zo geneigd om te spreken met, of te schrijven naar vreemdelingen over godsdienstige onderwerpen. Er zijn verschillenden in dit dorp die, naar ik geloof, uit wat ik van hen zie en hoor, zaligmakend gebracht zijn tot de kennis van de waarheid onder mijn prediking, met wie ik nog nooit gesproken heb en aan wie ik ook nog nooit geschreven heb.

Als u vraagt wat mij deed afwijken van mijn algemene regel, dan antwoord ik dat hetgeen ik van u heb gehoord en gezien, een hoop in mijn gemoed deed opspringen dat de Heere een goed werk in de zielen van u beiden begonnen is. Deze hoop is overvloedig bevestigd door een sterke genegenheid van de ziel, zodat ik kan zeggen dat ik naar u begeer met innerlijke bewegingen van Jezus Christus (vgl. Fil. 1:8). En ik heb van tijd tot tijd een grote vrijmoedige toegang voor u aan de troon der genade. Dan bid ik dat de Heere in u alle welbehagen van Zijn goedheid en het werk des geloofs door Zijn almachtige kracht vervullen zal, door u een dubbel deel van Zijn Geest te schenken; om u te leiden tot de waarheid zoals die in Jezus is; en om die waarheid te schrijven op de vlezene tafelen van uw harten, Christus aan u te openbaren in al Zijn volmaaktheden, kracht en heerlijkheid; om Zijn bloed toe te passen op uw geweten en u te bekleden met Zijn gerechtigheid; om de liefde des Vaders uit te storten in uw harten, zodat de Geest met uw geest kan getuigen dat u uit God geboren bent; overgegaan uit de dood tot het leven en dat u nooit meer in de verdoemenis zult komen.

Dit zijn enkele van de leidingen en uiterst belangrijke zegeningen van het eeuwige Evangelie van de Heere en Zaligmaker Jezus Christus, die Hij om niet schenkt aan Zijn volk als de gaven van Zijn eeuwige liefde, zonder geld en zonder prijs. Ik zou verheugd zijn als ik u zou horen toestemmen: ‘Deze zegeningen zijn alle de onze. Wij mogen ze in een zoet en gelukkig bezit hebben.’ Maar indien u door ongeloof wankelt met betrekking tot welke beloften dan ook, door welke onze Verbondsgod Zich verbonden heeft om die aan Zijn volk te schenken, dan zijn die ondanks dat toch aan u voorgesteld in het Evangelie. Het geloof is gegeven om die beloften te geloven en, op ’s Heeren tijd, te ontvangen, door welke uw hart gezuiverd zal worden in de gehoorzaamheid aan de waarheid, tot een ongeveinsde liefde tot de broederen, die u zult beschouwen als de heerlijken van de aarde Waarin al uw lust zal zijn (vgl. Ps. 16:3).

Het geloof zal de zonde ook bovenmate zondig doen zijn. Het kwaad ervan zal gezien worden en de last ervan zal meer en meer gevoeld worden. Dit zal u vaak treurend uw weg doen gaan, terwijl uw geest in u neergebogen zal zijn. Twijfels en vrezene zullen de overhand hebben en u zult soms klaar staan om te zeggen dat alles inbeelding is en het bedrog van satan. Dit zal uw gemoed als een onstuimige Zee maken. In deze benauwdheid zult u de Naam des Heeren aanroepen met veel gezucht en gekerm vanbinnen. Vaak zult u de toevlucht nemen tot het verborgene, opdat u het hart voor God zal kunnen uitstorten met al zijn klachten. Hij heeft immers gezegd: En roept Mij aan in den dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren (Ps. 50:15).

Dit zijn enkele van de voetstappen van de kudde en ik geloof dat mijn vrienden in die voetstappen wandelen. Indien dat zo is, dan zou ik zeggen: vrede zij u, als zijnde een lidmaat van het ware Israël Gods. Het verheugt mij te zien dat u uw kruis kunt opnemen en zes mijlen komt lopen om het Woord der waarheid te horen, het Evangelie van uw zaligheid, terwijl u een groot gezin hebt en vele werkzaamheden te doen hebt. Het is er een kenteken van dat u bij degenen hoort die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid. Naar de belofte zal die honger en dorst ook gestild en gelest worden. Ja, ik geloof dat u overvloedig verzadigd zult worden met de goedheid van het huis des Heeren en dat u (indien niet nu, dan wel te bekwamer tijd) ertoe gebracht zult worden om uw Verbondsgod met vreugdevolle lippen te prijzen. Hoed u voor, en houd u verre van uitwendige predikanten en belijders. Ik Zal heel erg blij zijn u te zien of van u te horen. Als u van plan bent te schrijven, houd dan niets achter, hetzij goed of kwaad en het zal met blijdschap ontvangen Worden door uw liefhebbende vriend in het Evangelie van de Heere en Zaligmaker, Marlborough, december 1815.

John Symons'

Mr. Symons werd sterk verbonden aan mevrouw Wild, omdat hij in haar zo veel eerlijkheid en oprechtheid zag. Hij bleef met haar corresponderen tot de tijd van zijn overlijden. Werkelijk, niemand die ook maar iets van de waarheid kende, kon met haar spreken zonder de genade van God in haar geopenbaard te zien in haar gesprekken. Mr. Symons zat in de Accijnsbelasting en bleef preken te Marlborough tot 1818. Daarna verhuisde hij naar Bristol, ik neem aan in opdracht van de commissarissen. Zij bleven echter naar Marlborough gaan om een zekere Mr. Weldon te beluisteren. Deze Mr. Weldon heeft in het leger gediend en was er trompet-major tijdens de Peninsular War. Daarom stond hij in het algemeen bekend als 'trompet-major Weldon'.

Ik weet niet in hoeverre zij profijt gehad hebben van zijn bediening, maar naar de predikant die hem opvolgde, konden ze niet luisteren. Daarom verlieten zij hem om de diensten bij te wonen in een arm huisje te Rushall, een dorp dat ongeveer vier mijlen daarvandaan lag, maar liggend in de tegenovergestelde richting. De predikant was een arme schoenmaker en zijn huisje diende als kerkgebouw. De modderige vloer was zó oneffen, dat mevrouw Wild zei dat zij vaak grote moeite moest doen om te voorkomen dat de stoel zou omvallen terwijl zij zat te luisteren. Wanneer de dienst voorbij was, gingen meneer en mevrouw Wild onder een haag zitten die beschutting gaf om hun middagmaal te eten, waarna zij naar het beekje liepen om een beetje water te drinken. Toch had zij al deze tijd een zwaardere last te dragen dan te zitten op een modderige vloer, te eten onder de haag ofte drinken uit een beek. Zij zegt:

'Vele malen wanneer mijn gemoed in dienstbaarheid was, ik niet kon luisteren tot bevrediging en ik mijn stoel steeds moest verschuiven, werd mijn hoogmoed op een droevige wijze vernederd. En wat erger was: ik vreesde dat mijn godsdienst alleen maar genoegzaam was om mij ellendig te maken. Het was zoals Joseph Hart schrijft:

*'Omdat die zweer nooit zal genezen,
Zal zij vreten en bijten tot de dood toe.'*

De duivel vertelde mij ook dat ik in deze, of de volgende wereld niets anders zou krijgen en dat het mijne niets anders was dan de droefheid der wereld die de dood werkt.'

Toch worstelde dit eerlijke, godzalige echtpaar verder, door wind en storm. Zij Werden niet teruggeslagen, want de hel was achter hen en de hemel voor hen, hoewel de laatste slechts vaag gezien werd. (En ik plaats de echtgenoot maar bij de ‘godzalige’ echtgenote, hoewel ik nog niet zoveel over hem gesproken heb.) Na een korte tijd hielpen de vrienden van het huisje te Rushall elkaar en bouwden zij een kleine kapel te Manningford, dat er ongeveer drie mijlen vandaan lag. In dit kapelletje beluisterden zij ongeveer negen of tien jaar Henry Huntly, Mr. Pontin van Devizes en andere goede mensen. Er vonden echter bepaalde omstandigheden plaats rond 1835. Die noodzaakten hen Manningford te verlaten. Mevrouw Wild ging weer voor een korte tijd naar de kapel te Pewsey. Dit was in de tijd dat Mr. Godwin daar kwam preken. Omdat de arme boer zó geleden had onder zijn aansluiting bij deze gemeente, kon hij zich er amper toe zetten om het gebouw binnen te gaan. Daarom bleef hij thuis of nam zijn Bijbel of boek mee naar het struikgewas bij het weiland van de boerderij, om daar voor zichzelf te lezen en te bidden.

Hoewel ik het niet graag doe, moet ik nu toch iets over mijzelf (Philpot) zeggen en over de wijze waarop ik met hen in aanraking gekomen ben tijdens mijn eerste komst naar Allington. Daarom citeer ik uit het kleine schriftje dat hier voor mij ligt. De dochter van farmer Wild heeft enkele gesprekken van haar moeder opgeschreven:

‘Het gerucht dat Mr. Philpot zich van de Kerk van Engeland afgescheiden had en dat hij voor een tijd in Allington kwam preken, bereikte al spoedig de oren van je vader. Hij voelde zich genegen om hem te gaan beluisteren. Nadat hij dat één keer gedaan had, kon je eerder een waterstroom tot stilstand brengen dan hem te stoppen om naar de kapel in Allington te gaan.’

In een stukje dat erna geschreven is, kom ik de volgende woorden tegen:

11 mei 1862. ’s Middags zei moeder tegen mij: ‘Toen je naar de kapel in Allington was, zat ik te denken aan je vader. Wat kwam hij soms verschrikkelijk moedeloos en neergebogen thuis nadat hij Philpot zesentwintig jaar geleden voor het eerst begon te beluisteren. Het kwam zo helder terug in mijn geheugen. Eens in het bijzonder toen de volgende tekst behandeld werd: Een zaaier ging uit om te zaaien, enz. Je vader scheen zo afgesneden te worden, dat hij amper zijn middageten naar binnen kon krijgen. Hij vertelde dat tijdens de dienst men nauwelijks meer kon zingen. Dit vond plaats voordat ik erheen ging, maar je kon eerder een waterstroom tot stilstand brengen dan hem het luisteren te beletten.’

Omdat mijn gemoed verscheidene jaren goed geoefend werd in de dingen aangaande Gods Koninkrijk, werd ik er in het bijzonder toe geleid het wonderlijke verschil te zien en te voelen dat er was tussen natuurlijke en geestelijke godsdienst. Ook leerde ik dat niets enige waarde had met betrekking tot de zaligheid dan het onderwijs en getuigenis van God Zelf in de ziel. Daarom was mijn bediening veelal zeer separerend en doorzoekend. Mijn bediening was ongetwijfeld zeer afsnijdend in de manier waarop de zaken uitgedrukt werden. Dit alles omdat ik nog jong was in jaren en genade en een grote hoeveelheid vuur en ijver had. Ik ben genoodzaakt te zeggen dat dit een vrij nieuw geluid was in die streek. Vanwege hetgeen ik daarna hoorde, heb ik reden te geloven dat zowel boer Wild als zijn vrouw, net als vele anderen, gezonken waren in een koude, slaperige zielstoestand. Die goede oude boer kwam voor het eerst onder een meer doorzoekende en separerende bediening terecht dan hij gewend was sinds de dagen van Mr. Symons. Voor zijn gevoel was het zeer afsnijdend en bij tijden

scheen de bediening hem te ontbloten van al zijn godsdienst. Maar het is zoals Mr. Huntington ergens zegt: ‘Daar waar wij afgesneden worden, worden wij ook geheeld.’ Omdat er telkens een druppeltje balsem op de wond werd gelegd, werden zijn oren vastgepind aan de deurpost. Het mag wel gezegd worden dat het bijna zowel letterlijk als geestelijk het geval was, want hij zat altijd dicht bij de deur van de kapel, altijd op dezelfde plek. Ik kan hem in mijn gedachten nog zien zitten, want hij was qua uiterlijk een van de best uitziende mannen die ik ooit gezien heb. Hij hing aan het Woord alsof hij het wel op zou kunnen eten. Wanneer de dienst voorbij was, was het zijn gewoonte weg te sluipen en onder een heg of op een bank te gaan zitten⁶. Daar at hij dan alleen zijn middagmaal. Hij sprak amper met iemand en droeg zijn eigen last alleen en zo goed als hij kon. Op andere momenten mocht hij zich weleens verheugen met een kruimel die hij onder de bediening van het Woord had mogen ontvangen.

In 1837 behaagde het de Heere echter om Zijn zware hand op hem te leggen door middel van een ziekte die eindigde in zijn dood. Hij klaagde dat hij last had van hetgeen in het algemeen ‘water op de borst’ (waterzucht) genoemd wordt. Dit is een van de meest ellendige ziekten waaraan onze zwakke lichamen onderworpen kunnen zijn. Tijdens zijn ziekte bezocht ik hem verschillende malen. Ik heb zelden iemand gezien die benauwder was op zijn ziekbed, zowel naar het lichaam als naar de ziel. Ik herinner mij dat ik hem een keer opzocht. De benauwdheid was vanwege de lichamelijke klachten en de benauwdheid van zijn gemoed zó groot, dat hij niet in bed kon blijven liggen. Hij had niets anders aan dan zijn hemd en een deken om zijn benen te bedekken. Omdat het zomer was, rolden er grote druppels zweet over zijn gezicht. Zijn arme vrouw scheen net zo benauwd te zijn als hij. Ik zei wat ik kon om hem te troosten; ik las en bad met hem, maar liet hem in dezelfde toestand achter als waarin ik hem had aangetroffen.

Nu zal ik een stuk toevoegen uit de kleine levensbeschrijving die voor me ligt. Dit zal zijn einde beter beschrijven dan dat ik het kan:

‘Op 24 juli 1837 stierf mijn vader, die veel moest lijden vanwege een ziekte aan zijn hart en waterzucht. Bij mijn weten bevond hij zich verscheidene maanden in een zeer duistere en troosteloze gemoedstoestand. Voor mijn lieve moeder was het ook een zware beproeving om te zien dat zijn einde naderde terwijl zijn zwakke gemoed zo in de banden en neergebogen was. En dat naast zijn lichamelijke lijden dat zij moest aanzien. Een van haar uitdrukkingen, voordat de Heere Die goed is, zijn ziel in de heerlijke vrijheid stelde, komt in mijn gedachten: ‘O, kon ik maar zien dat zijn arme ziel verlost werd uit de droevige staat waarin hij zich nu al zo lang bevindt. Al zou het slechts plaatsvinden net voordat hij deze wereld verlaat en de Heere hem in staat zou stellen om alleen maar zijn hand op te steken, om mij te laten weten dat alles goed is tussen God en zijn ziel. Dan zou ik gewillig in een grot gaan wonen, om daar mijn dagen te eindigen.’ (Ik heb haar zelf die woorden horen zeggen) Maar, arme ziel! Zij moest na de dood van haar man nog vele jaren van benauwdheid meemaken, die voor haar net zo erg waren als het wonen in een grot.’

‘Ongeveer drie weken voor de dood van mijn vader verlost de Heere Die goed is, hem op een gezegende wijze van al zijn vrees voor de dood, nadat hij hymne 333 had gelezen:

‘O, mijn ziel, wat heeft deze droefheid te betekenen?’

Hij liet al zijn kinderen naar zijn bed komen en vermaande hen allen. Hij vertelde hoe goed de Heere voor hem geweest was door zijn vrees weg te nemen. Ook wenste hij dat zijn oude

knechten bij zijn bed geroepen zouden worden, opdat hij ook hen mocht vertellen wat God voor zijn onsterfelijke ziel gedaan had. Zij waren godvrezende mensen en verheugden zich met hem. Vele malen had hij na deze verlossing het verlangen en de begeerte om ontbonden te zijn, opdat hij met zijn lieve Zaligmaker zou mogen zijn.'

'Ik heb hem vele malen horen zeggen dat de Heere hem beloofd had zijn God en Gids te zijn tot de dood toe. Ik kan mij de klachten en zuchten die hij uitte voordat hij verlost werd goed herinneren. Hij beschreef zichzelf als de man in de kooi uit Bunyans 'Christenreis'. Hij zei alleen dat hij slechts in één hoekje van die kooi een lichtpuntje kon gewaarworden. Verschillende weken was hij opgesloten in deze kooi, maar hij zei: Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen; maar uit die alle redt hem de HEERE (Ps. 34:20). En ook: Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout (1 Petr. 2:24).

Een dag voordat hij stierf, zuchtte hij in zichzelf. Toen mijn moeder vroeg wat er aan de hand was, antwoordde hij: 'O, de vijand slaat mij met die tekst over het ziften van de tarwe. Toen ik vele jaren geleden onder de bediening van Stowell Hill zat, beloofde de Heere mij dat Hij mijn God en Gids wilde zijn tot de dood toe. Hij beloofde mij echter niet dat Hij met mij door de dood heen zal gaan en satan zegt tegen mij dat de Heere mij dan zal verlaten.'

Dit was de laatste aanval van de vijand, want toen hij de volgende dag de klok hoorde luiden, vroeg hij hoe laat het was. Toen hem verteld werd dat het één uur was, zei hij: 'Ik dacht dat ik voor deze tijd wel overleden zou zijn.' 'O vader,' zei moeder, 'de tijd van de Heere is de beste tijd.' Hierop antwoordde hij snel: 'Betsy, als je zou weten welke gelukzaligheid ik nu zal mogen genieten, dan zou je mij hier niet willen laten blijven.' Hij voegde er nog aan toe: 'Jij bent de laatste afgod die ik op heb moeten geven, maar Godzijdank, dat kan ik nu doen.'

'Vader sprak enige tijd over het lijden van Christus en zei: Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, en probeerde een van de verzen van Hart op te zeggen:

*'Want wij mogen al onze zonden de Zijne noemen,
Omdat Hij hun gewicht gedragen heeft;
Hoe groot moet de last van alle zondaren wel niet zijn,
Als mijn last al zo groot is.'*

Minder dan tien minuten hierna blies hij zijn laatste adem uit. Hij gaf mijn moeder een veel helderder getuigenis dat hij ingezameld werd in de hemelse graanschuur, dan wanneer hij slechts zijn hand opgestoken zou hebben.'

Het was zijn bijzondere wens dat zijn stoffelijk overschot begraven zou worden op de begraafplaats te Allington, waar hij de laatste twee jaren van zijn leven gezegend werd het Woord met kracht te horen. Hij wilde dat ik hem zou begraven. Hoewel ik toen een lange reis aan het maken was die in die dagen niet gepaard ging met de gemakken van deze tijd, kwam ik toch terug om de begrafenis te leiden. Ik vertrouwde het lichaam toe aan het graf, op een plek waar naast hem (of in hetzelfde graf) nu ook zijn vrouw ligt die ik in 1863 begraven heb. Ook zijn zoon Edward ligt daar. Die heb ik in 1861 begraven.

En nu ligt op dezelfde plek van de kleine begraafplaats te Allington het lichaam van Mary Wild. Deze plaats mag wel geheiligde grond genoemd worden, want weinigen liggen daar die niet openbaar werden als heiligen Gods. Nu het echtpaar Wild overleden is, kan ik wel zeggen hetgeen ik ook zou zeggen indien zij nog leefden, en aan welke waarheid allen die hen kenden getuigenis kunnen geven, namelijk dat er nooit vier meer eerlijke, oprechte en godvrezende zielen als leden van één gezin de levensadem in hun longen hebben gehad en samen liggen te wachten op de heerlijke morgen van de opstanding, dan zij. J.C. Philpot